

การจัดงานทำบุญ

คำนำ

การจัดงานทำบุญ เป็นศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชาติอย่างหนึ่ง ที่สืบทอดกันมาอย่างช้านาน พิธีทำบุญหรือทำความดีนี้เอง ด้วยเป็นประเพณีในครอบครัวของพุทธศาสนิกชน เป็นประเพณีที่เกี่ยวกับชีวิตของคนทั่วไป ที่แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ ทำบุญงานมงคล และทำบุญงานอวมงคล และยังมีงานทำบุญร่วมกันเป็นส่วนรวม ของชุมชนในระดับต่างๆ

นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งเสริมให้ครอบครัวของพุทธศาสนิกชนทุกคนปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนพิธีทางพุทธมากขึ้น และเพื่อร่วมกันอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติ ให้มีการสืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจของประชาชนชาวไทยตลอดไป

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

สารบัญ

คำนำ	ก
การจัดงานทำบุญ	4 - 6
เตรียมอุปกรณ์อะไรสำคัญบ้าง	7 - 8
จัดเตรียมสถานที่อย่างไร	9 - 12
งานมงคลและงานอวมงคล	13
ทำบุญในงานมงคล	14 - 17
การทำบุญในงานอวมงคล	18 - 20
พิธีทำบุญงานมงคลเฉพาะงาน	21 - 31
พิธีวางศิลาฤกษ์	32
วิธีการปฏิบัติในงานเลี้ยงพระเพล	44
บรรณานุกรม	

การจัดงานทำบุญ

ทำไมต้องทำบุญบ้านใหม่

การทำบุญบ้านหรือการทำบุญบริษัท นอกจากจะเป็น ประเพณี ที่เป็นสิริมงคลแก่เจ้าภาพแล้ว หากเนื้อแท้ของการทำบุญ คือ การแสดงความเคารพต่อพระรัตนตรัย อันเป็นที่พึ่งระลึกอัน สูงสุด และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี เป็นการให้เกียรติกับ เหล่าเทวดา เจ้าที่ เจ้าทางที่อาศัยอยู่ ณ สถานที่นั้น เพื่อให้การ เริ่มต้นเข้าอยู่อาศัยให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุข หรือการเริ่มกิจการประสบ แต่ความสุขและความสำเร็จ

เริ่มพิธีกี่โมง

ช่วงเวลาการทำบุญขึ้นบ้านใหม่ สามารถเลือกว่าจะถวาย ภัตตาหารเช้าหรือเพล โดยถ้าเป็นการถวายภัตตาหารเพล ก็ควรเริ่ม พิธีการเวลาประมาณ 10.30 น. อย่างไรก็ตามเวลาก็อาจยืดหยุ่น ตามศาสนกิจของพระภิกษุสงฆ์ วัดที่เราได้ทำการนิมนต์ด้วย

การนิมนต์พระ ต้องนิมนต์กี่รูป

จำนวนพระตามประเพณีไทยนิยมในการ " ทำบุญขึ้นบ้าน ใหม่ " คือ เลขคู่ ซึ่งนิยมตั้งแต่ 5, 7, หรือ 9 รูป โดยหากสถานที่ จัดงานทำบุญ มีพื้นที่จัดมากพอแนะนำให้นิมนต์พระ จำนวน 9 รูป จะเหมาะสมที่สุด

การนิมนต์พระ ต้องแจ้งรายละเอียดในการนิมนต์ดังนี้

- พิธีทำบุญงานอะไร นิมนต์ตอนเช้า หรือ เพล แต่งงาน ทำบุญบ้าน งานครบรอบ ฯลฯ
- แจ้งวันที่จะจัดงาน สถานที่และจำนวนพระสงฆ์ ที่ต้องการนิมนต์
- การเดินทาง จะให้พระสงฆ์เดินทางมาเอง หรือ จะมีรถไปรับ เพื่อความสะดวก " บ้านทำบุญ " มีรถบริการการรับส่งพระภิกษุสงฆ์จากเจ้าภาพ

การเลือกวัดที่จะมาทำบุญ

- ควรเลือกวัดที่อยู่ใกล้กับสถานที่จัดงานทำบุญ เพื่อความสะดวกในการเดินทางของคณะพระภิกษุสงฆ์ หรือพระที่มีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงานศาสนกิจ หรือ การเรียนศึกษาปริยัติธรรม จะได้สามารถเดินทางกลับวัด ได้ทันเจ้าภาพสามารถนิมนต์พระแบบเฉพาะเจาะจง หรือ ไม่เฉพาะเจาะจง
- การถวายทานที่เฉพาะเจาะจงเรียกว่า " ปาฏิบุคลิกทาน " ส่วนการถวายทานที่ไม่เฉพาะเจาะจง เรียกว่า " สังฆทาน "

เตรียมอุปกรณ์สำคัญอะไรบ้าง

อุปกรณ์สำคัญในการทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ได้แก่ โต๊ะหมู่บูชา อาสนะพระ ตาลปัตร ชั้นน้ามนต์ แป้งเจิม แผ่นทอง สายสิญจน์ เทียนน้ามนต์ ดอกไม้ ธูปเทียน พานพุ่ม เป็นต้น โดยจัดวางให้เป็นระเบียบถูกต้อง ถูกตำแหน่งดังนี้

- โต๊ะหมู่บูชาพระ ที่จัดเพื่อการแสดงความเคารพในพระรัตนตรัย จำเป็นต้องมีพระพุทธรูปเป็นประธาน ทิศทางการตั้งโต๊ะหมู่ไม่ได้ถูกกำหนดมาแบบตายตัว ควรพิจารณาจากความเหมาะสม ของสถานที่ โดยจัดวางไว้ด้านขวามือของพระสงฆ์องค์ที่ 1 และไม่ควรตั้งอยู่ใต้บันได หน้าห้องน้ำหรือหันไปในมุมอับ เป็นต้น
- อาสนะ สามารถหยิบยืมจากวัดมาใช้ได้ โดยอาสนะให้จัดวางให้มีระยะห่างพอดี ไม่ชิดติดกันเกินไป คำนึงถึงการวางข้าวของเครื่องใช้ของพระสงฆ์ด้วย (ตาลปัตร พร้อมน้ำดื่ม กระดาษ ชำระ และกระโถน)
- อาหาร แบ่งออกเป็น 3 ชุด ได้แก่ ชุดบูชาข้าวพระพุทธรูปสำหรับพระสงฆ์ตามจำนวน และสำหรับเจ้าหน้าที่ เจ้าทาง (หรือศาลพระภูมิที่ได้ทำการตั้งวางไว้แล้วของแต่ละบ้าน) ประกอบด้วย ข้าว อาหารคาว ผลไม้ ของหวาน และน้ำดื่ม ชุดน้ำดื่ม ชุดสำหรับพระพุทธรูปวางไว้ด้านหน้าโต๊ะหมู่สำหรับภัตตาหารของสงฆ์ สามารถแบ่งออกเป็น 2 วง (ในกรณีนิมนต์พระ 9 รูป) สำหรับเจ้าที่ จัดเป็นสำหรับเช่นกัน แล้ว

นำไปวางนอกชายคาบ้าน อาหารที่เป็นมงคลนิยมถวายได้แก่ ขนมมงคลไทย 5 อย่าง เช่น ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง เม็ดขนุน และขนมถ้วยฟู ผลไม้มงคลอย่างกล้วย มะพร้าว สาลี่ ทับทิม และส้ม

- ของถวายสังฆทาน สามารถถวายได้ทั้งเครื่องอุปโภคและบริโภค ปัจจัยหรือผ้าไทยที่หลายบ้านนิยมถวายร่วมด้วย เพื่อความเป็นสิริมงคล
- อุปกรณ์เพื่อการเจิมและการประพรมน้ำพระพุทธมนต์ ที่จำเป็นขั้นตอนสุดท้ายของพิธี โดยเจ้าภาพ (ฝ่ายชาย) ต้องเดินถือขันน้ำมนต์นำพระสงฆ์ไปตามห้องต่างๆ เพื่อการประพรม และปิดท้ายที่การเจิมประตุ (ส่วนมากนิยมที่ประตุด้านหน้า) โดยอุปกรณ์ประกอบไปด้วยขี้ผึ้งสำหรับติดแผ่นทอง หรืออาจใช้แป้งเจิม หรือ ดินสอพองก็ได้

จัดเตรียมสถานที่อย่างไร

- ❖ การจัดสถานที่ก่อนวันทำบุญบ้านใหม่ ควรทำความสะอาดบ้านให้สะอาด หรือทำบุญบริษัทควรเก็บสิ่งของต่างๆให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
- ❖ กำหนดมุมที่จะจัดวางโต๊ะหมู่บูชา พื้นที่สำหรับพระสงฆ์ซึ่งเป็นมุมที่ไม่ควรแขวน หรือประดับภาพใดๆ เหนือศีรษะของพระภิกษุสงฆ์
- ❖ นิมนต์พระสงฆ์เข้ายังสถานที่ที่จัดเตรียมไว้ ถวายน้ำดื่ม สันทนาการ และพร้อมเริ่มพิธีการเมื่อถึงเวลาฤกษ์หรือเหมาะสม
- ❖ จุดธูปเทียนที่โต๊ะหมู่บูชา ประธานฝ่ายเจ้าภาพจุดเทียน โดยเริ่มจากด้านขวาของพระพุทธรูปก่อนแล้วจึงตามด้วยเทียนด้านซ้าย และธูปตามลำดับ
- ❖ กราบพระพุทธรูปแบบเบญจางค์ประดิษฐ์ ประธานฝ่ายเจ้าภาพกล่าว บูชารัตนตรัย ตามด้วยอาราธนาศีล 5 ฝ่ายเจ้าภาพกล่าวตามพระสงฆ์ด้วยบทสมათานศีล ฝ่ายเจ้าภาพกล่าวบทอาราธนาพระปริตรประธานฝ่ายเจ้าภาพจุดเทียนสำหรับทำน้ำมนต์ เมื่อพระสงฆ์ สวดถึง “อเสวนา จ พาลานัง” ถวายข้าวพระพุทธรูป ประธานถวายพระพุทธรูปโดยวาง ภัตตาหารบนโต๊ะหรือผ้าขาวด้านหน้าโต๊ะหมู่บูชา วางให้สูงกว่าอาสนะพระสงฆ์

- ❖ ประเคนภัตตาหารแด่พระสงฆ์เจ้าภาพและแขกผู้มาร่วมงานช่วยกันประเคน
- ❖ เมื่อพระสงฆ์ฉันเสร็จแล้วให้นำจตุปัจจัย ดอกไม้ ธูปเทียน และสังฆทานมาวางรอไว้ที่หน้าพระสงฆ์และเจ้าภาพเข้ามาที่ต่อหน้าพระเพื่อยกถวาย หลังจากทีกล่าวคำถวายสังฆทานแล้ว
- ❖ ลาข้าวพระพุทธรูปต่อเนื่องด้วยการถวายสังฆทานด้วยบทถวายสังฆทาน
- ❖ พระสงฆ์สวดอนุโมทนาเจ้าภาพและแขกผู้ร่วมงานกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล
- ❖ พระสงฆ์ประพรมน้ำพระพุทธมนต์พร้อมทั้งสวดชัยันโตฯ พนมมือน้อมรับน้ำพระพุทธมนต์
- ❖ เจ้าภาพนำจตุปัจจัยขึ้นรถ เพื่อส่งพระภิกษุสงฆ์กลับวัด

- ❖ เสร็จพิธี

การกำหนดวันที่จะจัดงานทำบุญ วันไหนดี

จะเลือกวันฤกษ์ดี หรือ วันฤกษ์สะดวก แล้วแต่ความพอใจของเจ้าภาพสะดวก อาจจะเป็นวันหยุดสุดสัปดาห์ที่เจ้าภาพและหมู่คณะญาติ สามารถมารวมตัวกันได้ แต่ควรเตรียมการแต่เนิ่นๆ เพราะพระภิกษุสงฆ์อาจติดกิจนิมนต์ในวันเสาร์-วันอาทิตย์ บางตำราโบราณยังมีความเชื่อว่าจะไม่ควรทำในวันเสาร์ (เชื่อกันว่าเป็นวันแห่งโทษทุกข์ รวมถึงดาวเสาร์ยังจัดเป็นดาวแห่งบาปเคราะห์) บางบ้านคูปฏิทินจีนประกอบให้เลือกวันที่ตรงกับวันธงไชย (วันดีหรือวันที่มีฤกษ์ที่เหมาะสมกับสิ่งที่ดี ช่วยส่งเสริมให้มีความสุขความสำเร็จ เช่นการขึ้นบ้านใหม่ แต่งงาน ฤกษ์เข้าหอส่งตัว การออกฤกษ์ใหม่การเปิดบริษัท โรงงาน เป็นต้น) ที่สำคัญควรนิมนต์พระภิกษุสงฆ์ ไว้ล่วงหน้าอย่างน้อย หนึ่งเดือน

มารยาท 10 ประการ เมื่อไปงานทำบุญบ้าน ทำบุญบ้าน หรือ ทำบุญอุทิศกุศล

- ๑ การไปร่วมงานบุญให้ได้บุญ ควรมีส่วนร่วมในบุญนั้นๆ เช่น นำอาหารหวานอาหารคาวร่วมถวายภัตตาหาร ถวายจตุปัจจัยไทยธรรมพระสงฆ์ หรือมีส่วนร่วมอนุโมทนาบุญมอบปัจจัยแก่เจ้าภาพเพื่อจัดงานทำบุญ
- ๒ ไม่ควรนำสิ่งสกปรกให้เกิดโรคร้ายและความวิบัติฉิบหาย เช่น เหล้า สุรา

- ๓ การไปร่วมงานบุญควรแต่งกายที่ให้ความเคารพต่อพระรัตนตรัย สุภาพสตรีไม่ควรนุ่งสั้นและเสื้อคอกว้าง ควรเลือกเสื้อผ้าที่ใส่แล้วลุกขึ้นนั่งสบาย ไม่อึดอัด
- ๔ ควรมีความสำรวมกายวาจาใจในขณะประกอบพิธีสงฆ์ ปิดเสียงเครื่องโทรศัพท์ งดพูดคุยและโทรศัพท์ขณะพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์
- ๕ ไม่ควรรับประทานอาหารในขณะพระเจริญพระพุทธมนต์ หรือยังไม่เสร็จพิธี การรับประทานอาหารในขณะพระคุณเจ้าประพรมน้ำพุทธมนต์ให้เป็นกิริยาที่ขาดความเคารพในธรรมอย่างยิ่ง
- ๖ พระสงฆ์เป็นบุคคลและสถาบันที่แม้แต่พระเจ้าแผ่นดินให้ความเคารพ ดังนั้นจึงควรมีความเคารพ อ่อนน้อมต่อพระคุณเจ้าทั้งกายวาจาและใจ
- ๗ ในขณะประกอบพิธี เมื่อถึงบทสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย อาราธนาศีล ถวายภัตตาหาร ผู้ร่วมงานทำบุญควรเปล่งวาจาด้วยความชัดเจนให้สมกับเป็นชาวพุทธที่แท้จริง
- ๘ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยทางขาหรือเข่า และสตรีมีครรภ์ หากนั่งพื้นที่จะเป็นการทรมานสังขารและไม่เกิดใจที่สงบ ดังนั้นพระสงฆ์อนุญาติให้สามารถนั่งเก้าอี้ได้ โดยอาจนั่งห่างหรือมีผู้นั่งพนักด้านหลังก็ได้
- ๙ ไม่ควรนั่งเท้าชี้ไปยังพระพุทธรูปหรือคณะสงฆ์ สุภาพสตรีหากนุ่งกระโปรง ควรหาผ้าคลุมตักไว้ในขณะนั่ง

๑๐ ผู้ปกครองควรดูแลเด็กเล็กไม่ให้ร้องส่งเสียงดังรบกวนสมาธิ
พระสงฆ์ขณะเจริญพระพุทธมนต์... สาธุ

งานมงคลและงานอวมงคล

พิธีทำบุญงานมงคลและงานอวมงคล

การทำบุญในพระพุทธศาสนา มี 2 อย่าง ได้แก่

- ๑ ทำบุญในงานมงคล ได้แก่ การทำบุญในโอกาสต่างๆ เพื่อ
ความเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและญาติสนิทมิตรสหาย เช่น
การทำบุญขึ้นบ้านใหม่ การแต่งงาน ทำบุญวันเกิด เป็นต้น
 - ๒ การทำบุญในงานอวมงคล ได้แก่ การทำบุญเพื่อความ
สุข การทำบุญอุทิศบรรพบุรุษ บุพการีผู้มีพระคุณที่เคารพบูชา
ระลึกถึง หรือ การทำบุญเกี่ยวกับการตาย เช่น การทำบุญ
หน้าศพ การทำบุญอุทิศบรรพบุรุษ เป็นต้น
- บุญพิธีทั้ง 2 ประเภทนี้นิยมนิมนต์พระภิกษุสงฆ์มาเจริญ
พระพุทธมนต์ , สวดพระพุทธมนต์ , เลี้ยงพระ และ
ถวายไทยธรรม ฉะนั้นจึงมีผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติเป็น 2
ฝ่าย คือ

- ผู้ทำบุญ เรียกว่า เจ้าภาพ หมายถึง ผู้ที่จะทำบุญ ,
หรือทำบุญ หรือผู้ที่เป็นฝ่ายให้
- ผู้ประกอบพิธีกรรม หรือเรียกว่า ฝ่ายพระภิกษุ
สงฆ์ หรือผู้ที่เป็นฝ่ายรับ

๑. **ทำบุญงานมงคล** หมายถึง การทำบุญเพื่อความเจริญ โดยปรารถนาสิ่งที่ดี ในงานทำบุญงานมงคล เช่น งานทำบุญวันเกิด , งานทำบุญเลี้ยงพระ , งานมงคลสมรส และงานขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น การทำบุญงานมงคลต่างๆ นั้น เบื้องต้นจะต้องเตรียมกิจการต่างๆ ดังนี้
๑. นิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์
 ๒. เตรียมที่ตั้งพระพุทธรูป พร้อมเครื่องบูชา
 ๓. ตกแต่งสถานที่บริเวณพิธี
 ๔. วงด้ายสายสิญจน์
 ๕. อัญเชิญพระพุทธรูปมาตั้งบนแท่นบูชา
 ๖. ปูเสื่ออาสนะสำหรับพระสงฆ์
 ๗. เตรียมเครื่องรับรองพระสงฆ์ตามสมควรแก่ฐานะ เช่น น้ำดื่มหรืออื่นๆ
 ๘. ตั้งภาชนะสำหรับทำน้ำมนต์
 ๙. เตรียมสิ่งของไทยธรรมและอาคารคาวหวานตามสมควรเพื่อถวายแด่พระสงฆ์ที่เจ้าภาพได้อาราธนานิมนต์ไว้

กิจที่ฝ่ายเจ้าภาพจะต้องปฏิบัติ คือ

๑. เมื่อพระสงฆ์มาพร้อมแล้ว เจ้าภาพนิมนต์พระสงฆ์นั่งยังอาสนะที่จัดไว้
๒. ประเคนเครื่องรับรองที่จัดเตรียมไว้
๓. เมื่อได้เวลาแล้วจุดธูปเทียนที่โต๊ะบูชา บูชาพระแล้วกราบนมัสการแบบเบญจางคประดิษฐ์ 3 ครั้ง
๔. อาราธนาศีล และรับศีล
๕. ต่อจากรับศีลก็อาราธนาพระปริตร เสร็จแล้วไหว้หรือกราบแล้วแต่กรณี
๖. นั่งฟังพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์
๗. เมื่อจบแล้ว เตรียมยกภัตตาหารมาตั้งไว้ พร้อมแล้วประเคนให้พระฉันได้ทันที
๘. เมื่อพระภิกษุสงฆ์ฉันเสร็จแล้ว ก็ถวายไทยธรรม
๙. กรวดน้ำแผ่ส่วนกุศลแก่สรรพสัตว์ (พอพระสงฆ์กล่าวบทว่า ยถา.....ให้เริ่มกรวดน้ำให้เสร็จก่อนจบบทว่า ยถา.....และเมื่อพระสงฆ์รับว่า สัพพีติโย.....พร้อมกันให้ประนมมือรับพรตลอดจนจบ)
๑๐. ส่งพระภิกษุเดินทางกลับ เป็นอันเสร็จพิธี

ข้อเสนอแนะ

๑. การนิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ นิยมจำนวน คี่คือ 5-7-9 รูป ส่วนงานแตงนิมนต์จำนวนคู่ คือ 8 รูป และพิธีหลวงนิมนต์จำนวนคู่คือ 10 รูป เป็นต้น
๒. ที่ตั้งพระพุทธรูปพร้อมทั้งเครื่องบูชา ควรใช้โต๊ะหมู่ 5-7-9 ถ้าหาไม่ได้ก็ใช้โต๊ะอื่นที่เหมาะสมแทนได้ ควรปู ด้วยผ้าสีขาวหรือผ้าที่สีสะอาด (ถ้าไม่เคยใช้เลยเป็นดีที่สุด) หรือนำผ้าที่นุ่มหรือมาใช้แล้วมาเป็นอันขาด
๓. ของบนโต๊ะหมู่บูชา ควรมีพระพุทธรูป 1 องค์
 - กระจ่างรูป 1 ใบ
 - เชิงเทียน 2 อัน
 - แจกันดอกไม้สด 2 ใบ (สามารถเพิ่มเติมอะไร ที่สมควรให้มากกว่านี้ได้)

การตั้งพระพุทธรูปควรตั้งไว้ทางขวามือของพระสงฆ์ หัน พระพักตร์ไปทางทิศเดียวกันกับพระสงฆ์

๔. สถานที่บริเวณพิธีต้องให้สะอาด เรียบร้อย และ สวยงามเพื่อความเป็นสิริมงคล
๕. วงด้ายสายสิญจน์ จับให้เป็น 3 เส้น แล้วจับอีกครั้งให้เป็น 9 เส้น การวงด้ายสายสิญจน์ควรโยงมาจากฐาน พระพุทธรูปวนวารอบฐานพระพุทธรูปโยงมาที่บาตร หรือภาชนะน้ำมนต์ สุดท้ายให้วนขวาที่ภาชนะน้ำมนต์

วางไว้บนพาน ตั้งใกล้อาสนะพระเถระผู้เป็นประธาน
ในพิธีและไม่ควรเดินข้ามต้ายสายสิญจน์

๖. การอัญเชิญพระพุทธรูปมาตั้งบนที่โตะหมู่บูชา ควร
สร่งน้ำพระพุทธรูปให้หมดฝุ่นเสียก่อน เสร็จแล้วจึง
อัญเชิญขึ้นตั้งประดิษฐานบนบูชาที่เตรียมไว้ แล้วกราบ
3 ครั้ง
๗. ปูเสื่ออาสนะสำหรับพระสงฆ์ ควรยกพื้นให้สูงขึ้นกว่า
ขนาดเก้าอี้ หรือ ไม่ยกพื้นเพียงเล็กน้อยแล้วปูเสื่อ ปูผ้า
ขาว แล้วปูผ้าสีทณะ (ผ้ารองนั่งสำหรับพระ) ต้องให้ที่
พระนั่งสูงกว่าที่นั่งของคฤหัสถ์ ถ้าเสมอกันต้องแยก
ออกจากกัน อย่าให้ติดกัน
๘. เตรียมเครื่องรับรองพระสงฆ์ตามสมควรแก่ฐานะ เช่น
หมากพลู บุหรี่ น้ำเย็น น้ำร้อน และกระโถน วางไว้
ด้านขวามือของพระพุทธรูป (พานหมาก พลู บุหรี่
กระโถน วางระหว่างกลางพระ 2 รูปต่อ 1 ชุดก็ได้)
การวางไว้ให้วางกระโถนไว้ข้างในสุด ถัดออกมาเป็น
ภาชนะน้ำเย็น พานหมากพลู และบุหรี่ ส่วนน้ำร้อนนั้น
ควรจัดประเคนในภายหลัง
๙. ภาชนะสำหรับทำน้ำมนต์ ให้ใช้หม้อน้ำมนต์ที่มีฝา
ครอบ (ครอบน้ำมนต์) บาตรหรือขันทองเหลือง (ไม่
ควรใช้ขันเงินหรือขันทองคำ) ต้องมีพานรอง และน้ำที่
ใช้ทำน้ำมนต์นั้นนิยมใช้น้ำที่ได้มาจากดิน (ไม่นิยมใช้
น้ำฝน) ใส่ประมาณค่อนภาชนะ เทียนน้ำมนต์นิยมใช้

เทียนขี้ผึ้งแท้ ตั้งเตรียมไว้หน้าโต๊ะบูชาเอียงมาให้ใกล้
พระสงฆ์รูปที่ 1

๑๐. การจุดธูปเทียนเมื่อเริ่มพิธี เจ้าภาพควรจุดธูปเทียนเอง
โดยใช้เทียนชนวนในการจุด (ไม่ควรใช้ไฟจากตะเกียง
หรือจากที่อื่น) การจุดเทียนที่ภาชนะน้ำมัน ให้จุด
เมื่อพระสงฆ์สวดถึงบทมงคลสูตรโดยเริ่มสวด
“อะเสวะนา จะ พาลานัง...” ให้เจ้าภาพเริ่มจุดเทียน
ที่ภาชนะน้ำมัน แล้วให้ยกน้ำมันตระเคนพระรูปที่
1 (ประธานสงฆ์ในที่นั้น)

๒. **ทำบุญงานอวมงคล** คือ การทำบุญเกี่ยวกับเรื่องการ
ตาย ในปัจจุบันนี้การทำบุญงานอวมงคลนิยมทำกันอยู่
2 อย่าง คือ งานทำบุญหน้าศพ (เรียกอย่างหนึ่งว่า
ทำบุญหน้าวันปลงศพ) ที่เรียกว่า ทำบุญ 7 วัน ,
ทำบุญ 50 วัน , ทำบุญ 100 วันงานทำบุญอัฐิ หรือ
การทำบุญเพื่อระลึกถึงการตายของบรรพบุรุษ หรือ
ท่านผู้ใดผู้หนึ่งเป็นการทำบุญในวันคล้ายวันที่ท่านผู้นั้น
ล่วงลับไปแล้ว

๒.๑. งานทำบุญหน้าศพ หรือ ทำบุญหน้าวันปลงศพ

สิ่งที่เจ้าภาพต้องปฏิบัติและเตรียมการ มีดังนี้

๑. นิมนต์พระสงฆ์มาสวดพระพุทธรูป 4-
8 รูป (ข้อควรสังเกตงานมงคลใช้คำว่า “เจริญพระพุทธร
มณฑ” ส่วนงานอวมงคลใช้คำว่า “สวดพระพุทธรูป”)

๒. ไม่ต้องตั้งภาชนะน้ำมันต์ โม่วงด้ายสายสิญจน์

๑. เตรียมสายโยงหรือภูเขาโยงต่อจากศพเอาไว้ สายโยงคือ ด้ายสายสิญจน์นั่นเอง แต่มี 3 เส้น (งานมงคลใช้ 9 เส้น) ส่วนภูเขาโยงคือ แผ่นผ้ากว้างประมาณ 4 นิ้ว ยาวให้พอตั้งแต่พระองค์แรกต้นแถว จนถึงพระองค์สุดท้ายปลายแถว และต้องสายโยงจากศพมาเชื่อมต่อกับภูเขาโยงอีก (ควรระวังเรื่องการเดินสายโยง อย่าให้สูงกว่าพระพุทธรูปในพิธี และอย่าให้ต่ำกว่าที่คนนั่ง อย่าข้ามสายโยงหรือภูเขาโยง เพราะต่อเนื่องกับศพ มีไว้สำหรับพระจับเพื่อบังสุกุล)
๒. การปฏิบัติกิจในพิธีเมื่อพระสงฆ์นั่งประจำที่แล้ว เจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยก่อน แล้วจุดธูปเทียนที่หน้าศพทีหลัง (แต่บางแห่งนิยมจุดที่หน้าศพก่อน เสร็จแล้วจุดที่โต๊ะหมู่บูชาพระรัตนตรัยทีหลัง ด้วยเหตุผลว่าเพื่อให้ผู้ตายได้บูชาพระรัตนตรัยร่วมกัน เป็นเพียงความเชื่อเท่านั้นขึ้นอยู่กับวิจารณญาณของแต่ละคน)
๓. กล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย อาราธนาศีล-รับศีล-อาราธนาพระปริตร ถ้ามีการเลี้ยงพระด้วยเมื่อพระฉันเสร็จ พิธีหรือเจ้าภาพต้องคลี่สายโยงหรือภูเขาโยงตั้งแต่พระองค์แรกต้นแถวจนถึงพระองค์สุดท้ายปลายแถว เจ้าภาพและญาติพี่น้องทอดผ้าบังสุกุลที่วางจะ

ทอดน่อง แล้วนั่งประจำที่ พอพระสงฆ์ท่านชักบังสุกุลเจ้าภาพและผู้มีเกียรติที่มาร่วมงานทุกท่าน ประนมมือ ตั้งใจฟังสวดจนจบ

๔. เมื่อพระสงฆ์อนุโมทนาเริ่มบทธว่า “ยถา วาริวหา....” เจ้าภาพฟังกรวดน้ำอุทิศส่วนบุญกุศลที่ได้บำเพ็ญแล้วให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว เมื่อพระสงฆ์รับพร้อมๆกันว่า “สัพพีติโย.....” ควรประนมมือรับพรไปจนจบ แล้วกราบพระ 3 ครั้ง

๒.๒. งานทำบุญอัฐิ

สิ่งที่เจ้าภาพต้องปฏิบัติและเตรียมการส่วนใหญ่คล้ายกับงานทำบุญหน้าศพเพียงแต่ตั้งโกศอัฐิ ภาพถ่ายผู้ตาย หรือเขียนชื่อของผู้ตายไว้บนโต๊ะต่างหากจากโต๊ะบูชา จัดดอกไม้ประดับ ตั้งกระถางธูป เชิงเทียน หรือใช้กระบะเครื่อง 5 แทนกระถางธูปเชิงเทียนก็ได้ ส่วนการปฏิบัติเมื่อพระสงฆ์มาถึงแล้ว ก็เป็นเช่นเดียวกับงานมงคล และหลังจากพระสงฆ์ฉันเสร็จแล้ว นิยมให้มีการบังสุกุล แล้วจึงถวายไทยธรรม เมื่อพระสงฆ์อนุโมทนา ฟังกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลต่อไป งานทำบุญอัฐิพึงจัดเตรียมทำนองเดียวกับงานทำบุญหน้าศพ ต่างแต่เพียงงานนี้เป็นงานทำบุญหน้าอัฐิหรือรูปที่ระลึกของผู้ที่ล่วงลับ เป็นต้น และระเบียบที่พึงปฏิบัติก็เหมือนกับที่กล่าวไว้

พิธีทำบุญงานมงคลเฉพาะงาน

พิธีหล่อพระพุทธรูป

การหล่อพระพุทธรูป หรือพระสงฆ์ที่เป็นบูรพาจารย์ ในปัจจุบันถือเป็นสิ่งที่น่าปิติยินดี และเป็นกุศลอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการสร้างพระขึ้นด้วยตนเอง แทนที่จะเป็นการเช่า (ซื้อ) เพราะ เป็นการกระทำที่เกิดจากความศรัทธาและถูกต้องตามโบราณประเพณี เนื่องจากการที่จะหล่อหรือ สร้างพระนั้น จะต้องมีการอัญเชิญ เทวดามาชุมนุมเพื่อรับทราบและอนุโมทนาในการอันเป็นมงคล ซึ่ง ถือเป็นกุศลสำคัญ ก็เพราะได้ทำบุญโดยช่วยให้ผู้ร่วมพิธีได้มีส่วนร่วม จัดกิจกรรมและ เกิดพุทธานุสสติอยู่เสมอ ยิ่งกว่านั้นยังเชื่อกันว่า สามารถทำให้ผู้สร้างและผู้ร่วมพิธีมีชาติารุ่งโรจน์ ทำให้หมดเคราะห์หมดโศก

การเตรียมการ

- ๑ รั้วก่าย
- ๒ ราชวัตรฉัตรธง
- ๓ ต้นกล้วย ต้นอ้อย จำนวน 8 คู่
- ๔ สายสิญจน์ สำหรับวงบริเวณราชวัตรฉัตรธง และโยงไปที่พิธีสงฆ์
- ๕ มณฑลพิธี ตั้งห่างจากบริเวณเผาหุ่นเททอง
- ๖ โลหะต่างๆที่จะใช้หล่อพระพุทธรูป หรือพระบูรพาจารย์

- ๗ เครื่องนมัสการพระรัตนตรัย (โตะห่มบุชา ดอกไม้ ธูป เทียน เป็นต้น)
- ๘ เทียนวิปัสสี จำนวน 1 เล่ม น้ำหนักประมาณ 12 บาท ใ้ 32 เส้น
- ๙ เครื่องใช้พิธีสงฆ์ (ตามที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 เรื่องการเตรียมการ และปฏิบัติงาน)
- ๑๐ ถ้ามีพิธีบวงสรวง (จะต้องจัดเตรียมเครื่องบวงสรวงบูชาเทวดา ประจำฤกษ์)
- ๑๑ ซ้อนสำหรับประธานหรือเจ้าภาพใส่ทองและเทลงสู่เข้าหลอมทอง
- ๑๒ นิมนต์พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ (ถ้าเป็นส่วนราชการนิมนต์พระสงฆ์ 10 รูป ถ้าเป็นเอกชนนิมนต์พระสงฆ์ 9 รูป)
- ๑๓ นิมนต์พระสงฆ์อธิษฐานจิต ประจำทิศทั้ง 4 ตามราชวัตรฉัตรธง
- ๑๔ เทียน 40 เล่ม ธูป 40 ดอก (สำหรับเจ้าภาพหรือประธานจุดบูชาหรือสังเวทเทวดาเพื่อบูชาเทวดานพเคราะห์ 9 องค์ ตามกำลังเทวดาแต่ละองค์ ดาวฤกษ์ 27 พระอินทร์ 1 พระพรหม 1 พระยม และพระกาล 1)
- ๑๕ ครอบน้ำพระพุทธมนต์ พร้อมกำหญาคาสำหรับใช้ประพรมน้ำพระพุทธมนต์
- ๑๖ เครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์

แนวทางการปฏิบัติงานพิธีบวงสรวงบูชาฤกษ์ (ก่อนถึงเวลาฤกษ์เททองประมาณ 2 ชั่วโมง)

๑. เจ้าหน้าที่จัดโต๊ะเครื่องบวงสรวงบูชาฤกษ์-สังเวทเวทดา (กลางแจ้งนอกปะรำพิธี)
๒. จุดธูปเทียนโต๊ะเครื่องบวงสรวงบูชา-สังเวทเวทดา
๓. พราหมณ์ หรือโหร อ่านโองการทำพิธีบวงสรวงบูชาฤกษ์-สังเวทเวทดา
๔. นิมนต์พระสงฆ์ขึ้นประจำอาสน์สงฆ์
๕. ประธานหรือเจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย กราบพระ 3 ครั้ง
๖. เจ้าหน้าที่อาราธนาศีล
๗. ประธานหรือเจ้าภาพ และผู้ร่วมพิธีรับศีล
๘. เจ้าหน้าที่อาราธนาพระปริตร
๙. พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์
๑๐. ก่อนที่จะขึ้นบท “พุทธี...” เชิญเจ้าภาพจุดเทียนชัย และเทียนมงคล
๑๑. เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธก่อนที่จะถึงบท “อเสวนา จ พาลานัน...” เชิญเจ้าภาพจุดเทียนทำน้ำพระพุทธมนต์ และประเคนครอบน้ำพระพุทธมนต์แต่ประธานสงฆ์
๑๒. พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ จบ
๑๓. ใกล้เวลาฤกษ์เททองหล่อพระ นิมนต์พระสงฆ์เถรอาจารย์นั่งประจำอาสน์สงฆ์ เพื่ออธิษฐานจิตที่สีมูมของราชวัตรฉัตรธง

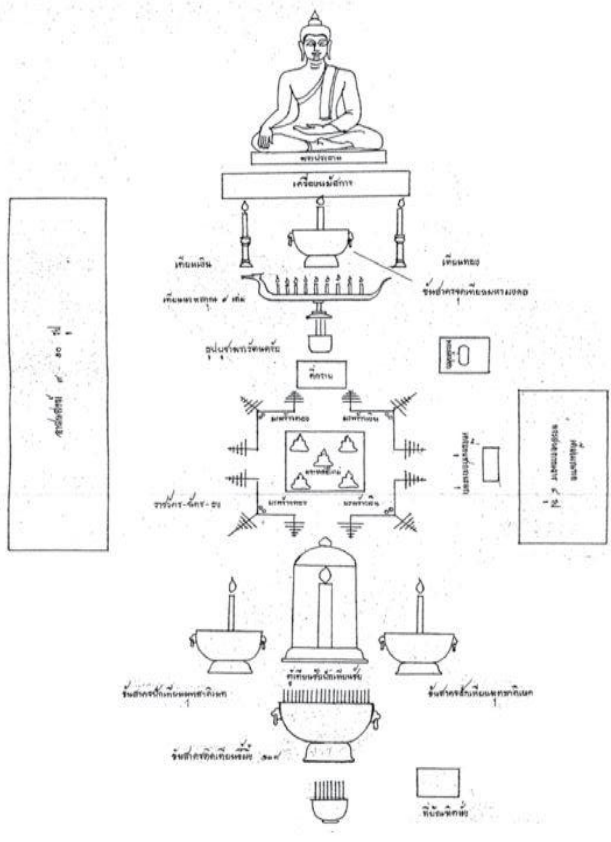
๑๕. นิมนต์ประธานประพรมน้ำพระพุทธรณ์ทั่วบริเวณสถานที่ประกอบพิธีเททอง
๑๕. ครั้นได้เวลาปฐมฤกษ์ เจ้าหน้าที่เชิญประธานพิธีหรือเจ้าภาพจุดเทียนวิปัสสีที่หน้าโต๊ะหมู่บูชา แล้วออกไปยังสถานที่เททอง
๑๖. เจ้าหน้าที่นำเข้าหลอมทองมาวาง ณ เบื้องหน้าประธานหรือเจ้าภาพ
๑๗. เจ้าหน้าที่นำทองที่จัดเตรียมไว้ส่งให้ประธานพิธีหรือเจ้าภาพ
๑๘. ประธานหรือเจ้าภาพรับทองจากเจ้าหน้าที่แล้ว ใส่ทองลงไปในช้อนที่เจ้าหน้าที่ถือ
๑๙. ประธานหรือเจ้าภาพรับด้ามช้อนที่ใส่ทองแล้ว และเทลงในเบ้าหลอมทอง
๒๐. ประธานหรือเจ้าภาพถือทอปลายสายสิญจน์หรือสายสูตรข้างหนึ่ง และอีกข้างหนึ่งเจ้าหน้าที่นำไปเชื่อมต่อกับอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเบ้าหลอมทอง ประธานหรือเจ้าภาพหรือเจ้าภาพและผู้ร่วมพิธีประนมมืออธิษฐานจิต จนกว่าข้างจะหล่อจะเททองลง หุ่นหล่อพระเสร็จเรียบร้อยทุกหุ่น
๒๑. ขณะข้างหล่อเททองลงหุ่นพระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา “ชยฺหโต โปธิยา มุเล...” ต่อด้วย “โส อตถลทฺโธ สุขิตโต...” (ถ้าประธานหรือเจ้าภาพเป็น สตรีให้ต่อด้วย สา อตถลทฺธา สุขิตา...”) แล้วต่อด้วย “สกุทฺตวา พุทฺธรัตนํ..., นตฺถิเม สรณํอนุญฺญ..., บงฺกิลฺลิจิ รัตนํ โลกํ ..., สพฺเพ พุทฺธา พลฺปตฺตา... ๓ จป, ภาวตุ สพฺพมฺงคฺลํ...”

๒๒. ประธานหรือเจ้าภาพถวายเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมแด่พระสงฆ์
 ๒๓. พระสงฆ์อนุโมทนา
 ๒๔. ประธานหรือเจ้าภาพกรวดน้ำ-รับพร
 ๒๕. เสร็จพิธีเททองหล่อพระ

พิธีพุทธาภิเษก หรือมังคลาภิเษก

เมื่อมีการหล่อพระพุทธรูป หล่อรูปพระเถรอาจารย์
 บุรพาจารย์การจัดสร้างพระกริ่ง หรือการจัดสร้างวัตถุมงคล มีการ
 ปลุกเสกพระพิมพ์หรือเครื่องรางของขลัง ในการเช่นนี้จะมี พิธี
 พุทธาภิเษก หรือมังคลาภิเษก ซึ่งมักจะทำพิธีเช่นนี้ในอุโบสถหรือ
 ศาลาที่มีพระประธาน ประดิษฐานอยู่ประจำ

ผังการจัดพิธีพุทธาภิเษก

การเตรียมการ

- ๑) จัดเตรียมสถานที่ประกอบพิธีตามผัง
- ๒) โต๊ะหมู่บูชา พร้อมเครื่องนมัสการ
- ๓) อุปกรณ์เครื่องใช้ในงานพิธีสงฆ์(เช่นเดียวกับงานมงคล)
- ๔) เครื่องรับรองพระสงฆ์
- ๕) นิมนต์พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ ๑๐ รูป
- ๖) นิมนต์พระเถรอาจารย์เพื่อนั่งเจริญจิตภาวนา ตามจำนวนที่เจ้าภาพกำหนด
- ๗) พระสงฆ์สวดภาณวาร หรือสวดพุทธานิเชก จำนวน ๔ รูป (สำหรับละ ๔ รูป เจ้าภาพ จะกำหนดก็สำหรับเพื่อไว้สับเปลี่ยนก็ได้
- ๘) เทียนชัย ๑ เล่ม ไล่ ๑๐๘ เส้น หนัก ๘๐ บาท สูงเท่ากับประธานหรือเจ้าภาพ
- ๙) ตูเทียนชัย เป็นตู้ที่มีกระจกปิดเพื่อกันลมพัด
- ๑๐) เทียนมงคล ๑ เล่ม หนัก ๑๐ บาท ไล่เกินกว่าอายุประธานหรือเจ้าภาพ ๑ เส้น สูงเท่าความยาวรอบศีรษะของประธานหรือเจ้าภาพ
- ๑๑) เทียนพุทธานิเชก ๒ เล่ม หนักเล่มละ ๓๒ บาท ไล่ ๕๖ เส้น สูงประมาณกึ่งหนึ่งของเทียนชัย

๑๒) เทียนนวทรคุณ ๙ เล่ม หน้าเล่มละ ๒ บาท ใ้๙ เส้น

๑๓) เทียนที่โต๊ะหมู่บูชาหน้าพระประธาน ๑ คู่ขนาด
พองาม

๑๔) เทียนหน้าพระสวดพุทธาภิเษก ๑ คู่

๑๕) เทียนหนัก ๖ สลึง ใ้๙ เส้น ๒๘ เล่ม พร้อมรูปจีน
ดอกเล็ก จุดที่เครื่องบวงสรวงสังเวย

๑๖) เครื่องบวงสรวงสังเวย

๑๗) เทียนหนักเล่มละ ๒ สลึง จำนวน ๑๐๘ เล่ม

๑๘) รูปจีน ๑๐๘ ดอก

๑๙) มัดหญ้าคา สำหรับประพรมน้ำพระพุทธรณ์

๒๐) ใบพลู๗ ใบ (สำหรับดับเทียนชัย และเทียนมงคล)

๒๑) เครื่องเจิม (แป้งกระแจะใส่ละลายในโถปริก)

๒๒) เทียนวิปัสสี๑ เล่ม หน้า ๑๒ บาท ใ้๓๒ เส้น

๒๓) จตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์ในพิธี

๒๔) พานข้าวตอกดอกไม้

๒๕) ตู้พระธรรมตั้งเบื้องหน้าพระสงฆ์สวดภาณวาร

๒๖) เครื่องนมัสการพระธรรม

๒๗) ด้ายสายสิญจน์

แนวทางการปฏิบัติงานพิธีบวงสรวงบูชาฤกษ์ (ก่อนถึงเวลาฤกษ์จุดเทียนชัย พิธีพุทธาภิเษก หรือมังคลาภิเษก)

๑) เจ้าหน้าที่จัดโต๊ะบวงสรวงบูชาฤกษ์-สังเวद्यเทวดา (กลางแจ้งนอกปะรำพิธี)

๒) จุดธูปเทียนที่โต๊ะเครื่องบวงสรวงบูชาฤกษ์-สังเวद्यเทวดา

๓) พราหมณ์หรือโหร อ่านโองการทำพิธีบวงสรวงบูชาฤกษ์-สังเวद्यเทวดา

๔) นิมนต์พระสงฆ์ขึ้นประจำอาสน์สงฆ์

๕) ประธานหรือเจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย กราบพระ ๓ ครั้ง

๖) เจ้าหน้าที่อาราธนาศีล

๗) ประธานหรือเจ้าภาพ และผู้ร่วมพิธีรับศีล (กรณีมีการกล่าวรายงาน ให้กล่าวรายงาน หลังจากประธานสงฆ์ให้ศีลแล้ว)

๘) ประธานสงฆ์เจิมเทียนชัย เทียนพุทธาภิเษก และเทียนมงคล

๙) ประธานพิธีหรือเจ้าภาพถวายเทียนชนวนแต่ประธานสงฆ์ เพื่อจุดเทียนชัย (ขณะนี้พระสงฆ์ในพิธีสวดคาถาจุดเทียนชัย)

๑๐) ประธานพิธีหรือเจ้าภาพโปรยข้าวตอกดอกไม้

๑๑) เจ้าหน้าที่อาราธนาพระปริตร

๑๒) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

๑๓) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ ก่อนที่จะขึ้นบท
‘ไตรสรณคมน์“พุทฺธิ...” เจ้าหน้าที่เชิญ ประธานพิธีหรือเจ้าภาพจุด
เทียนมงคล และเทียนนวหรรษคุณ

๑๔) เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ก่อนถึงบท “อเสวนา
จ พาลาน...” เชิญประธานพิธี หรือเจ้าภาพจุดเทียนทำน้ำพระพุทธ
มนต์ (ระหว่างพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ ให้บัณฑิตซัก ลูกประจำ
และจุดเทียน และธูปอย่างละ ๑ เรื่อยไป เพื่อเป็นการบูชาพระ
รัตนตรัยมิให้ขาดสาย จนครบอย่างละ ๑๐๘)

๑๕) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์จบ

๑๖) ประธานพิธีหรือเจ้าภาพถวายเครื่องจตุปัจจัยไทย
ธรรมแต่พระสงฆ์

๑๗) พระสงฆ์อนุโมทนา

๑๘) ประธานกรวดน้ำ-รับพร

๑๙) เจ้าหน้าที่รับพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ลงจาก
อาสน์สงฆ์

๒๐) เจ้าหน้าที่นิมนต์พระสงฆ์สวดพุทธานิเชก หรือสวด
ภาณวารขึ้นอาสน์สงฆ์เพียงสวด

๒๑) เจ้าหน้าที่นิมนต์พระเถรอาจารย์เจริญจิตภาวนาขึ้นนั่ง
ยังธรรมาสน์นั่งปรก

๒๒) ประธานในพิธีหรือเจ้าภาพจุดเทียนทองเงิน และจุด
ธูปเทียนที่เครื่องนมัสการที่เตียง สวดพุทธานิเชก พระสงฆ์ ๔ รูป
สวดพุทธานิเชกเรื่อยไป จนครบเวลาตามที่กำหนดไว้(พระสงฆ์ สวด
พุทธานิเชกจะเปลี่ยนหลายสำรับก็ได้ตามความเหมาะสมของเวลาที่
เจ้าภาพกำหนดไว้)

๒๓) เมื่อครบกำหนดเวลาที่เจ้าภาพกำหนด ถึงฤกษ์ดับ
เทียนชัย

๒๔) พระเถรอาจารย์ผู้ดับเทียนชัย (ไม่ใช่รูปเดียวกับที่จุด
เทียนชัย) มาถึงอุโบสถหรือศาลา ที่ประกอบพิธีพุทธานิเชก หรือมัง
คลานิเชก

๒๕) เจ้าหน้าที่นำใบพลูจำนวน ๗ ใบ พร้อมโถปริกกระแจจะ
ไปให้พระเถรอาจารย์เจิม แบ่งกระแจที่ใบพลู

๒๖) นิมนต์พระเถรอาจารย์ประกอบพิธีดับเทียนชัยที่หน้าตู้
เทียนชัย และดับเทียนมงคล พร้อมกัน (ขณะพระเถรอาจารย์ไปยืนที่
หน้าตู้เทียนชัย พระสงฆ์ที่เตียงสวดพุทธานิเชก สวดคาถา ดับเทียน
ชัย)

๒๗) เมื่อดับเทียนชัยแล้ว พระเถรอาจารย์ประพรมน้ำพระพุทธรมนต์ และโปรยข้าวตอก ดอกไม้ไปรอบ ๆ สิ่งมงคลหรือเครื่องรางของขลัง

๒๘) เจ้าภาพถวายเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมแด่พระสงฆ์ทั้งปวง

๒๙) พระสงฆ์อนุโมทนา

๓๐) เจ้าภาพกรวดน้ำ-รับพร

๓๑) เสร็จพิธีพุทธาภิเษก หรือมังคลาภิเษก

พิธีวางศิลาฤกษ์

การวางศิลาฤกษ์นี้บูรพาจารย์กล่าวไว้ว่า มีคุณสมบัติเท่ากับการลงเข็มปลูกบ้าน อาคาร หรือสถานที่ต่าง ๆ นั้นเอง ฉะนั้นเมื่อวางศิลาฤกษ์แล้ว ถึงคราวลงเข็มไม่ต้องหาฤกษ์ลงเข็มอีก วิธีการวางศิลาฤกษ์มีลักษณะคล้ายกับการลงเข็มปลูกบ้าน แต่จะแตกต่างกันตรงที่สิ่งของและ วิธีการเล็ก ๆ น้อย ๆ ในการวางศิลาฤกษ์การจัดที่ทางและโต๊ะหมู่บูชาพึงดำเนินการเช่นเดียวกับ การทำบุญมงคลธรรมดา

การเตรียมการ

๑) จัดเตรียมสถานที่ประกอบพิธี

๒) จัดโต๊ะหมู่บูชา พระพุทธรูป และเครื่องนมัสการ

๓) ครอบน้ำพระพุทธรมณต์และกำหญา้คาประพรมน้ำพระพุทธรมณต์

๔) ด้ายสายสิญจน์

๕) อาสน์สงฆ์เครื่องรับรองพระสงฆ์

๖) ราชวัตรฉัตรธง ต้นกล้วย อย่างละ ๘ ต้น

๗) แผ่นศิลาฤกษ์ (เมื่อโหราจารย์กำหนดการให้ฤกษ์ไว้แล้วนำไปให้ช่างแกะสลักลงบน หินอ่อน กว้าง x ยาว ประมาณ ๘ นิ้ว x ๑๒ นิ้ว

๘) ไม้เข็มมงคล ๙ ต้น (ชัยพฤกษ์ ราชพฤกษ์ สักทอง ไม้สีสุก พะยูง ทองหลาง กันเกรา ทรงบันดาลหรือทรงบาดาล และขนุน) ซึ่งพระเถรอาจารย์ได้ลงอักขระไว้แล้ว

๙) ทรายเสก (ทรายที่เสกด้วยพระพุทธรมณต์บพระปริตร)

๑๐) โถปริก กระจะแจเป้งเจิม

๑๑) ทองคำเปลว ประมาณ ๑๕ แผ่น พร้อมน้ำมันที่ทาแผ่นศิลาเพื่อประธานปิดทอง

๑๒) อิฐทอง-นาก-เงิน (อิฐทาบรอนซ์สีทอง-สีเงิน-สีนาก จำนวนอย่างละ ๓ ก้อน)

๑๓) ตลับนพรัตน์ลูกปัดกันพิษภัย เศษทอง นาก เงิน สำหรับลงกันหลุม

๑๔) พานข้าวตอก ดอกไม้เมล็ดถั่ว งาดำ

๑๕) ค้อน หรือสามเกลอ สำหรับประธานดอกไม้มงคล

๑๖) เกรียง ปูนซีเมนต์ผสมเสร็จแล้ว ประมาณ ๑ ชั้นพานรอง

๑๗) ก่ออิฐถือปูน หรือทำแท่นสี่เหลี่ยมพร้อมใส่ดินหรือทรายไว้ประมาณ ๓ ใน ๔ ส่วน ตั้งไว้บนพื้นที่ปริมาตรของสถานที่จะประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์

เครื่องบวงสรวงบูชาฤกษ์

๑) เครื่องมัจฉมังสะ ๖ (กุ้ง ปลา ปู หัวหมู เป็ด และไก่)

๒) บายศรีปากชาม

๓) ขนม นม และเนย (ขนมต้มแดง ต้มขาว ขนมหุซ้าง ขนมเล็บมือนาง มะพร้าวอ่อน กล้วยน้ำไทย หรือกล้วยน้ำว้า ผลไม้ต่าง ๆ ที่มีชื่อเป็นมงคล นม เนย ขนมทองหยิบ ขนมทองหยอด ขนมฝอยทอง ขนมกล้วยฟู เป็นต้น)

๔) น้ำ ๑ ที่

๕) หมาก พลู ๑ ที่

แนวทางการปฏิบัติงาน

- ๑) ก่อนปฐมฤกษ์ประมาณ ๔๐-๕๐ นาทีประธานพิธีและผู้ร่วมพิธีพร้อมกัน ณ บริเวณพิธี
- ๒) จุดธูปเทียนที่เครื่องสังเวทรวงสุวรรณบูชาฤกษ์
- ๓) พราหมณ์หรือโหราจารย์ทำพิธีบวงสรวงบูชาฤกษ์
- ๔) เสร็จพิธีบวงสรวงบูชาฤกษ์
- ๕) เจ้าหน้าที่จัดโต๊ะวางแผ่นศิลาฤกษ์ ไม้มงคล อิฐทอง-นาก-เงิน ไว้ที่ด้านหัวอาสน์สงฆ์ และนำสายสิญจน์มาเชื่อมไว้ยังสิ่งมงคลดังกล่าว
- ๖) เมื่อใกล้ถึงเวลาปฐมฤกษ์
- ๗) ประธานพิธีหรือเจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย (กราบ ๓ ครั้ง)
- ๘) เจ้าหน้าที่อาราธนาศีล
- ๙) ประธานสงฆ์ให้ศีล
- ๑๐) ประธานพิธีหรือเจ้าภาพ และผู้ร่วมพิธีรับศีล
- ๑๑) เจ้าหน้าที่อาราธนาพระปริตร (ถ้ามีการเจริญพระพุทธรมณฑ์)
- ๑๒) พระสงฆ์เจริญพระพุทธรมณฑ์จบแล้ว รอเวลาปฐมฤกษ์

๑๓) เมื่อใกล้เวลาปฐมฤกษ์(ถ้ามีการกล่าวรายงานให้กล่าว
รายงานช่วงนี้)

๑๔) ประธานปิดทอง และเจิมแผ่นศิลาฤกษ์

๑๕) ได้เวลาปฐมฤกษ์ประธานพิธีไปยืนหันหน้าไปทางทิศที่
เป็นศรีของวันที่ประกอบพิธี

๑๖) ประธานพิธีรับค้อนจากเจ้าหน้าที่

๑๗) ตอกไม้เข็มมงคล ๙ ต้น ตามลำดับเป็นประทักษิณ
(เพื่อความสะดวกสำหรับ ประธานพิธีเจ้าหน้าที่ควรนำไม้เข็มมงคล
ลงไว้ในแท่นสำหรับวางศิลาฤกษ์ประมาณ ๒ ใน ๓ ส่วน ของไม้เข็ม
มงคล)

๑๘) พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา จนกว่าพิธีวางศิลาฤกษ์
จะแล้วเสร็จ ดนตรีบรรเลงเพลงมหาฤกษ์ พราหมณ์เป่าสังข์ แกว่ง
บัณเฑาะว์ ลั่นฆ้อง

๑๙) ประธานพิธีรับเกรียงตักปูนซีเมนต์ผสมเสร็จที่เตรียม
ไว้หยอดที่หลักไม้เข็มมงคล จนครบ ๙ ต้น

๒๐) รับอิฐทอง อิฐเงิน อิฐนาก วางเรียงเป็นรูปวงกลม หรือ
สี่เหลี่ยมบนซีเมนต์ผสมเสร็จ ที่หยอดไว้ที่หลักไม้เข็มมงคล จนครบ
แผ่นอิฐทอง อิฐเงิน อิฐนาก ตามที่กำหนดไว้

๒๑) ประธานพิธีรับเครื่องตักปูนซีเมนต์ผสมเสร็จที่เตรียมไว้หยอดแล้วเกลี่ยให้เรียบที่แผ่น อิฐทอง อิฐเงิน และอิฐนาก

๒๒) ประธานพิธีรับแผ่นศิลาฤกษ์จากเจ้าหน้าที่หรือเจ้าภาพวางบนแผ่นอิฐ

๒๓) ประธานพิธีวางตลับบนพรัณฑ์ลงบนแผ่นศิลาฤกษ์

๒๔) ประธานพิธีวางพวงมาลัย และโปรยข้าวตอก ดอกไม้ เหริยญเงิน เหริยญทอง ลงในหลุมศิลาฤกษ์และเชิญเจ้าภาพ แขกผู้มีเกียรติอื่น ๆ โปรยตาม

๒๕) ประธานสงฆ์ประพรมน้ำพระพุทธมนต์

๒๖) เข้าสู่ปะรำพิธีถวายเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรม

๒๗) พระสงฆ์อนุโมทนา

๒๘) ประธานพิธีหรือเจ้าภาพกรวดน้ำ-รับพร

๒๙) เสร็จพิธี

ภาพพิธีวางศิลาฤกษ์
ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ภาพพิธีวางศิลาฤกษ์
ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

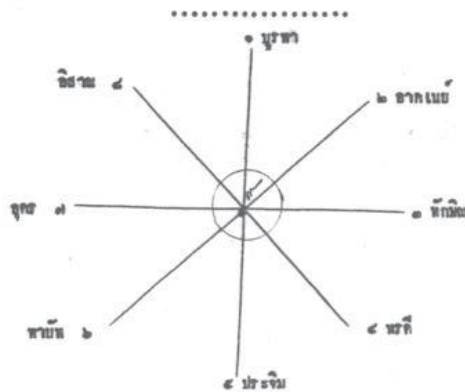
ภาพพิธีวางศิลาฤกษ์
ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ภาพพิธีวางศิลาฤกษ์
ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

หลุมศิลาฤกษ์ ไม่มงคล ๔ อย่าง
.....

๑	ทิศบูรพา	ไม้กั้นเกราะ	เป็นเครื่องคุ้มกันภัยอันตราย
๒	ทิศอาคเนย์	ไม้ชัยพฤกษ์	ให้มีชัยชนะ มีฤทธิ์หรือพิชิต
๓	ทิศทักษิณ	ไม้ทรงมาศกาล	ให้มีฤทธิ์ ตลอดจนให้แปลงพิศล
๔	ทิศหริที	ไม้ทองเหลือง	ให้ทองไหลมา เขมา คั่งท่าฝน
๕	ทิศประจิม	ไม้ตะบุง	ให้มีที่พึ่ง มีเสถียรที่มั่นไว้ พบุงไว้
๖	ทิศพายัพ	ไม้ราชพฤกษ์	เป็นต้นไม้ ไม้มีอำนาจยิ่งใหญ่ เป็นที่เคารพรักใคร่ บูชา
๗	ทิศอุดร	ไม้ศรีสุท	ให้มีศรีสุข มีทรัพย์สินมาก สุขุมมาก
๘	ทิศอีสาน	ไม้รณุน	ให้มีอุปถัมภ์ อุดหนุน รุนแรง ตลอดจนกาล
๙	ทิศกลาง	ไม้สักทอง	ให้เจริญเกียรติยศ เกียรติศักดิ์

วิธีการปฏิบัติในงานเลี้ยงพระเพล

๑. ประธานในพิธีจุดเทียน-ธูป บูชาพระรัตนตรัย จากนั้นไหว้พระ
พร้อมกัน ดังนี้

[ให้ว่าตามผู้นำพิธี] อมินา สักกาเรนะ/ พุทัง อะภิปุชเยยามะ

อมินา สักกาเรนะ/ ัมมัง อะภิปุชเยยามะ

อมินา สักกาเรนะ/ สังฆัง อะภิปุชเยยามะ

(ว่าพร้อมกัน) อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ะคะคะวา, พุทัง ะคะคะวัน
ตัง อภิวาเทมิ. (กราบ)

สวากขาโต ะคะคะวะตา ัมโม, ัมมัง นะมัสสามิ. (กราบ)

สุปะฏิปันโน ะคะคะวะโต สวอะกะสังโฆ, สังฆัง นะมามิ. (กราบ)

๒. กล่าวคำสมาทานศีล พร้อมกัน ดังนี้ คำอาราธนาศีล

มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะนัตถายะ ติสะระเณนะ สะหะ ปัญจะ
สีลานิยาจามะ

หุติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะนัตถายะ ติสะระเณนะ
สะหะ ปัญจะ สีลานิยาจามะ

ตะตียัมปิ มะย้ง ภันเต วิสุง วิสุง รักษะนัตถายะ ติสระระณณะ สะหะ
ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ต่อไปประธานสงฆ์จะให้ศีล เมื่อพระให้ศีล เราก็อำตามไปที่ละบท ๆ
ดังต่อไปนี้)

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ
(กล่าว ๓ ทน)

พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ/ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ/ สังฆัง สาระณัง
คัจฉามิ

ทุติยัมปิ พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ/ ทุติยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ/
ทุติยัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ

ตะตียัมปิ พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ/ ตะตียัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉา
มิ / ตะตียัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ

ต่อจากนี้พระท่านจะกล่าวว่า ติสระระณะคะมะนัง นิฏฐิตัง ผู้รับ
ศีลพึงรับพร้อม ๆ กันว่า“อามะ ภันเต”

แล้วตั้งใจสมาทานศีล(รับศีล)ตามที่พระท่านนำกล่าวสมาทานต่อไป
ว่า.-

ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ,

อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ,

กาเมสุ มิจฉาจारा เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ,

มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ,

สุราเมระยเมมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยา
มิ

(ต่อจากนี้พระท่านจะกล่าว ผู้รับศีลไม่ต้องว่าตาม)

อิมานิ ปญจะสิกขาปะทานิ,

สีเลนะ สุคะตัง ยันติ, สีเลนะ โภคะสัมปะทา,

สีเลนะ นิพพุตัง ยันติ, ตัสมา สีลัง วิโสธะเย.

๓. หลังจากสมาทานศีลแล้ว กล่าวคำอาราธนาพระปริตร พร้อมกัน
ดังนี้

คำอาราธนาพระปริตร

วิปัติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติ สิทธิยา สัพพะทุกขะ วินาสายะ
 ประริตตัง พรุถะ มังคะลัง

วิปัติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติ สิทธิยา สัพพะภะยะ วินาสายะ
 ประริตตัง พรุถะ มังคะลัง

วิปัติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติ สิทธิยา สัพพะโรคะ วินาสายะ
 ประริตตัง พรุถะ มังคะลัง

หลังจากนี้ไปก็นั่งฟังพระสงฆ์เจริญพระพุทธรูปไปจนจบ ประมาณ
 ๒๐ นาที

๔. พระสงฆ์เจริญพุทธรูปเสร็จ เตรียมอาหารมาวางให้เรียบร้อย
 แล้วกล่าวคำถวายพร้อมกัน ดังนี้

๔.๑ คำถวายข้าวพระพุทธรูป

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
 ฯ (๓ จบ)

อิมัง/ สูปะพยัญชนะนะสัมปันนัง / สาสินัง / โภชนะนัง/ อุทะกัง ะรัง
 / พุทธัสสะ / ปุเชมิ.

๔.๒ คำถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ (ว่าตามผู้นำพิธี)

อิมานี/ มะยัง ภันเต/ ภัตตานี/ สะปะริวารานี/ ภิกขุสังฆัสสะ/
โธโณชะยามะ/ สาธุโน ภันเต / ภิกขุสังโฆ/ อิมานี/ ภัตตานี/ สะปะ
ริวารานี/ ปะฏิคคัณหาคู/ อัมหากัง/ ทีฆะรัตตัง/ หิตายะ/ สุขายะ.

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ/ ข้าพเจ้าทั้งหลาย/ ขอน้อมถวาย/
ภัตตาหาร/ กับทั้งของอันเป็นบริวารทั้งหลายเหล่านี้/ แด่พระสงฆ์/
ขอพระสงฆ์โปรดรับ/ ภัตตาหาร/ กับทั้งของอันเป็นบริวารทั้งหลาย
เหล่านี้/ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย/ เพื่อประโยชน์/ เพื่อความสุข/
แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย/ ตลอดกาลนานเทอญ.

หลังจากกล่าวคำถวายภัตตาหารเพล เสร็จแล้วก็ประเคนอาหาร
จากนั้นพระภิกษุเหล่านั้น

เมื่อพระฉันเสร็จ ถวายเครื่องไทยธรรม กรวดน้ำรับพรและพระ
ประพรมน้ำพุทธมนต์ จากนั้นเสร็จพิธีทุกอย่าง ก็กราบพระรัตนตรัย
พร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง ดังนี้

- อระหัง สัมมาสัมพุทโธ ะคะวา, พุทธัง ะคะวันตัง อภิวาเทมิ.
(กราบ)
- สวากขาโต ะคะวะตา อัมโม, อัมมัง นะมัสสามิ. (กราบ)
- สุขะปฏิปปันโน ะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สังฆัง นะมามิ. (กราบ)

หลังจากนี้ก็เป็นอันเสร็จพิธี

บรรณานุกรม

บ้านทำบุญ ขั้นตอนการทำบุญ

<https://www.banthumboon.com/philanthropy>

มารยาท 10 ประการ เมื่อไปงานทำบุญบ้าน ทำบุญบ้าน หรือทำบุญ
อุทิศกุศล

<https://www.dechaboon.com/index.php?lay=show&ac=article&id=539801743>

งานมงคลและงานอวมงคล : พิธีทำบุญงานมงคลและงานอวมงคล

<https://sites.google.com/site/32917manuswee/sangkhmsuksa-sasna-laea-wathnthrrm/nga-nmng-khng-laea-ngan-xwmngkhl>

คู่มือการปฏิบัติศาสนพิธีเบื้องต้น

http://www.nakhonsithammarat.go.th/web_52/datacenter/doc_download/ceremory8.pdf

วิธีการปฏิบัติในงานเลี้ยงพระเพล

<https://watmatchan.net/phrapan/>